

АНАЛІЗ МЕТОДИК ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІЗИНГУ

Рубанов П.М., Проданова О.В.

Світова практика довела, що лізинг є унікальним інвестиційним механізмом оновлення основних засобів. Лізинг є перспективною сферою фінансових послуг і в економіці України. Він має суттєві переваги над іншими формами фінансування капіталовкладень надає великі потенційні можливості у вирішенні проблем нестачі капіталу та ліквідності, з якими стикаються українські підприємства. Основними перевагами лізингу є:

- не вимагає негайної оплати, що зменшує потребу в початковому капіталі;
- передбачає стовідсоткове кредитування, не потребує застави;
- дозволяє максимізувати ефект фінансового важеля і залучити більше коштів і на триваліший час, ніж за рахунок позики.

Однак розвиток лізингової індустрії в Україні стримують несприятливе оподаткування, неможливість застосування прискореної амортизації, неадекватне законодавче регулювання лізингових операцій, неадекватності фінансового забезпечення лізингових угод.

Суттєвою проблемою залишається визначення ефективності лізингових операцій. Незважаючи на те, що багато зарубіжних і вітчизняних вчених, фахівців останнім часом намагаються вирішити проблеми у сфері лізингових відносин, рівень теоретичного опрацювання і досвід практичного використання лізингових операцій, їх порівняння з іншими формами кредитування та інвестування все ще залишається незадовільним.

При залученні майна на умовах оренди (лізингу) розрахунки ефективності мають ряд особливостей. Аналіз лізингових операцій провадиться в лізингодавця та лізингоотримувача.

При оцінці ефективності проекту для лізингоотримувача доцільно розглянути альтернативні варіанти організаційно-економічного механізму реалізації проекту, що передбачають придбання того ж майна за рахунок власних коштів, у розстрочку або в кредит. Для порівняльної оцінки купівлі в кредит і лізингу можна розрахувати суму кредиту, еквівалентну лізинговому фінансуванню, або порівняти поточні вартості витрат за кожним варіантом.

Лізинг як форма залучення інвестицій має свої особливості, тому спеціально для організації проведення і оцінки ефективності лізингу розроблено багато методик. Будь-яка з них заснована на використанні одного або одразу декількох методів оцінки інвестицій. Для порівняння різних схем фінансування варто застосовувати метод розрахунку чистої теперішньої вартості (*NPV*), заснований на зіставленні величини вартості предмету лізингу (кредиту) із загальною сумою дисконтованих чистих грошових виплат по лізингу (кредиту).

Порівняльний аналіз ефективності кредита і лізингу можна проводити і за допомогою критерія *IRR*. Внутрішня норма дохідності лізингу – це така ставка дисконтування, при використанні якої чистий ефект лізингу дорівнює нулю. Застосування даної методики розрахунку ефективності лізингу дозволяє знаходити найбільш прийнятні умови для здійснення угод з різними вихідними даними.

Єдиної прийнятної методики оцінки ефективності лізингу поки що не розроблено. Удосконалювати існуючі методики можна шляхом коригування вартості лізингу з урахуванням факторів, що в дійсності впливають на розміри лізингових платежів, таких як:

- а) величина оподаткування безпосередньо лізингових платежів;
- б) ставки податків, що сплачуються із прибутків лізингодавця та лізингоотримувача, та податковий захист;
- в) розмір ставки відсотків по кредиту;
- г) норма амортизаційних відрахувань на лізинговий актив;
- д) строк лізингу і величина платежів у кожний момент часу.

Необхідно проводити розрахунки економічної ефективності лізингових операцій у кожному випадку окремо. В залежності від вихідних умов, розмірів і форм здійснення конкретної лізингової угоди (фінансового стану суб'єктів, терміну укладеної угоди, ступеня потреби лізингоодержувача у додатковому обладнанні тощо) буде змінюватись і результат розрахунків ефективності.

Розвиток лізингової діяльності в Україні сприятиме оновленню матеріально-технічної бази виробництва, прискоренню науково-технічного прогресу та інноваційних процесів у державі, допоможе у вирішенні проблем нестачі капіталу та ліквідності багатьом суб'єктам господарювання. Необхідно внести зміни і доповнення до законодавчих актів, які регулюють оподаткування операцій лізингу, а також амортизацію основних фондів.